

Suvestinė redakcija nuo 2018-08-10 iki 2020-05-11

Įsakymas paskelbtas: TAR 2017-12-27, i. k. 2017-21333

Nauja redakcija nuo 2018-08-10:

Nr. [A1-422](#), 2018-08-08, paskelbta TAR 2018-08-09, i. k. 2018-12971

**LIETUVOS RESPUBLIKOS
SOCIALINĖS APSAUGOS IR DARBO MINISTRAS**

ĮSAKYMAS

**DĖL SOCIALINIO DRAUDIMO PENSIJŲ SKYRIMO IR MOKĖJIMO NUOSTATŲ
PATVIRTINIMO**

2017 m. gruodžio 27 d. Nr. A1-670
Vilnius

Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos socialinio draudimo pensijų įstatymo 40 straipsnio 1 dalimi ir 62 straipsnio 11 dalimi, Lietuvos Respublikos valstybinių pensijų įstatymo 9 straipsnio 11 dalimi, 15 straipsnio 1 ir 3 dalimis ir Lietuvos Respublikos mokslininkų valstybinių pensijų laikinojo įstatymo 6 straipsnio 1 dalimi,

tvirtinu Socialinio draudimo pensijų skyrimo ir mokėjimo nuostatus (pridedama).

Finansų ministras, pavaduojantis socialinės
apsaugos ir darbo ministrą

Vilius Šapoka

PATVIRTINTA

Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2017 m. gruodžio 27 d.

įsakymu Nr. A1-670

(Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2018 m. rugpjūčio 8 d. įsakymo Nr. A1-422 redakcija)

SOCIALINIO DRAUDIMO PENSIJŲ SKYRIMO IR MOKĖJIMO NUOSTATAI

**I SKYRIUS
BENDROSIOS NUOSTATOS**

1. Socialinio draudimo pensijų skyrimo ir mokėjimo nuostatuose (toliau – Nuostatai) nustatoma kreipimosi dėl socialinio draudimo pensijų ir kompensacijų už ypatingas darbo sąlygas skyrimo, pensijų ir kompensacijų už ypatingas darbo sąlygas apskaičiavimo bei mokėjimo tvarka.
2. Socialinio draudimo pensijos (toliau – pensijos) ir kompensacijos už ypatingas darbo sąlygas (toliau – kompensacija) skiriamos ir mokamos vadovaujantis Lietuvos Respublikos socialinio draudimo pensijų įstatymu (toliau – Pensijų įstatymas) ir Nuostatais.
3. Nuostatuose vartojamos sąvokos atitinka Pensijų įstatyme vartojamas sąvokas.

**II SKYRIUS
KREIPIMASIS DĖL PENSIJŲ IR KOMPENSACIJŲ SKYRIMO**

4. Pensijos ir kompensacijos skiriamos asmenų, turinčių teisę gauti šias išmokas, arba jų globėjų, jeigu asmenys pripažinti neveiksniais šioje srityje, ar jų įgaliotų asmenų (toliau kartu – teisėti atstovai) prašymu. Pensijos nepilnamečiams asmenims skiriamos jų tėvų (įtėvių) ar globėjų (rūpintojų) prašymu. Prašymai teikiami Valstybinio socialinio draudimo fondo administravimo įstaigoms (toliau – Fondo administravimo įstaiga).
5. Kreipimosi dėl pensijos ar kompensacijos data laikoma diena, kurią gautas prašymas su visais Nuostatų 6, 11–13 ir / ar 40 punktuose nurodytais pensijai ar kompensacijai skirti būtiniais dokumentais. Jeigu prašymas skirti pensiją ar kompensaciją su visais reikiamaiais dokumentais siunčiamas paštu, kreipimosi dėl pensijos ar kompensacijos data laikoma prašymo išsiuntimo diena, pažymėta vietos pašto spaude. Jeigu asmuo kartu su prašymu pateikia ne visus dokumentus, kurių reikia pensijai ar kompensacijai skirti, Fondo administravimo įstaiga per 5 darbo dienas nuo prašymo gavimo dienos kreipiasi į asmenį prašydama pateikti trūkstamus dokumentus arba ją informuoti, jei dokumentų pateikti negali. Jei asmuo dokumentų pateikti negali, vadovaujasi Nuostatų 10 punktu.
6. Sprendimas dėl atitinkamos rūšies pensijos ar kompensacijos skyrimo ir (ar) mokėjimo priimamas, remiantis šiais dokumentais ir duomenimis:
 - 6.1. prašymu; rekomenduojamas prašymų formas tvirtina Valstybinio socialinio draudimo fondo valdyba prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (toliau – Fondo valdyba);
 - 6.2. asmens tapatybę patvirtinančiu dokumentu ir (arba) teisę gyventi Lietuvoje suteikiančiu dokumentu, išduotu Lietuvos Respublikos įstatymo „Dėl užsieniečių teisinės padėties“ nustatyta tvarka;
 - 6.3. jeigu prašymą pateikia asmens, turinčio teisę gauti pensiją, teisėtas atstovas, – dokumentu, patvirtinančiu atstovavimą, taip pat teisėto atstovo asmens tapatybę patvirtinančiu dokumentu;
 - 6.4. asmens pensijų socialinio draudimo stažui (toliau – stažas) prilyginamus laikotarpius, nurodytus Pensijų įstatymo 2 priede, patvirtinančiais dokumentais;

6.4.1. darbo knygelėmis, jei įrašai darbo knygelėse padaryti remiantis dokumentais (įsakymais dėl priėmimo į darbą ir atleidimo iš jo, valstybinės archyvų sistemos įstaigų ir savivaldybių archyvų ar buvusių darboviečių išduotais darbo stažo pažymėjimais ir pan.) ir patvirtinti darbdavio (jo įgalioto asmens) parašu, įrašą padariusios įmonės, įstaigos, organizacijos antspaudu;

6.4.2. darbo stažo pažymomis, darbdavių (jų įgaliotų juridinių asmenų, teikiančių jiems dokumentų saugojimo paslaugas ir turinčių tokios veiklos licenciją) išduotomis remiantis turimais dokumentais ir patvirtintomis vadovo parašu bei antspaudu, jeigu juridinis asmuo privalo jį turėti, arba jų saugomų dokumentų nuorašais ir išrašais;

6.4.3. sistemos, kurioje asmuo dirbo, aukštesniųjų įstaigų, taip pat likviduotos institucijos, įstaigos ar įmonės funkcijų perėmėjų, o jeigu jų nėra, – savininko teises ir pareigas įgyvendinančių institucijų (jų įgaliotų juridinių asmenų, teikiančių jiems dokumentų saugojimo paslaugas ir turinčių tokios veiklos licenciją) pažymomis, išduotomis remiantis turimais dokumentais ir patvirtintomis vadovo parašu bei antspaudu, jeigu juridinis asmuo privalo jį turėti, arba jų saugomų dokumentų nuorašais ir išrašais;

6.4.4. valstybinės archyvų sistemos įstaigų ar savivaldybių archyvų pažymomis, patvirtintomis vadovo parašu ir antspaudu, arba šiose įstaigose ar archyvuose saugomų dokumentų nuorašais ar išrašais;

6.4.5. kariniais liudijimais (bilietais) arba Lietuvos Respublikos krašto apsaugos ministerijos išduotais karinės tarnybos trukmės pažymėjimais;

6.4.6. atsiskaitomosiomis knygelėmis ir profesinių sąjungų narių bilietais, jeigu nėra kitų dokumentų, įskaitant į stažą laiką, jei šiuose dokumentuose yra žymos apie darbo užmokesčio išmokėjimą ar nario mokesčio, atsižvelgiant į darbo užmokestį, sumokėjimą;

6.4.7 valstybinės archyvų sistemos įstaigų ar savivaldybių archyvų pažymomis apie darbo sutarties įregistravimą arba profesinės sąjungos nario bilietu, jei asmuo iki 1991 m. birželio 1 d. dirbo pas pavienį samdytoją;

6.4.8. kūrybinių sąjungų valdybų, sekretoriatų nutarimais;

6.4.9. Lietuvos Respublikos generalinės prokuratūros, Lietuvos Aukščiausiojo Teismo arba Lietuvos Respublikos vidaus reikalų ministerijos išduotais pažymėjimais, Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centro išduotais nuo okupacijų nukentėjusio asmens – politinio kalinio ar tremtinio – teisinio statuso pažymėjimais ar Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centro išduotais pažymėjimais apie ginkluoto pasipriešinimo (rezistencijos) dalyvių – karių savanorių – laisvės kovotojų struktūrose išbūtą faktinį laiką;

6.4.10. tradicinių Lietuvoje bažnyčių ir religinių organizacijų pažymomis apie dvasininkų tarnybos laiką;

6.4.11. buvusių kolūkių, kurių žemė buvo perduota tarybiniais ūkiams ir kitoms įmonėms bei organizacijoms, darbo stažo nustatymo komisijų sprendimų išrašais;

6.4.12. Neįgalumo ir darbingumo nustatymo tarnybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (toliau – Neįgalumo ir darbingumo nustatymo tarnyba) išduotomis pažymomis (iki 2005 m. liepos 1 d. – Valstybinės medicininės socialinės ekspertizės komisijos išduotais pažymėjimais), įrodančiomis buvimo I grupės invalidu laiką, arba Lietuvos nacionalinės sveikatos sistemos asmens sveikatos priežiūros įstaigų gydytojų konsultacinės komisijos (toliau – gydytojų konsultacinė komisija) pažymėjimais, įrodančiais buvimo vaiku invalidu laiką;

6.4.13. Fondo administravimo įstaigoje esančiais dokumentais, įrodančiais invalidumo pensijų mokėjimo laiką;

6.5. Lietuvos Respublikos apdraustųjų valstybiniu socialiniu draudimu ir valstybinio socialinio draudimo išmokų gavėjų registro duomenimis apie asmenų pensijų socialinio draudimo ir jam prilyginamus laikotarpius nuo 1994 m. sausio 1 d., o savarankiškai dirbusių asmenų – nuo 1991 m. sausio 1 d. bei tų laikotarpių pensijų socialinio draudimo įmokas ir draudžiamąsias pajamas.

7. Kreipdamasis (atvykęs į Fondo administravimo įstaigą, registruotu laišku ar elektroninėje gyventojų aptarnavimo sistemoje) dėl pensijos ar kompensacijos skyrimo, asmuo ar jo teisėtas atstovas turi pateikti dokumentų, kurių reikia pensijai ar kompensacijai skirti, originalus arba patvirtintas jų kopijas, išskyrus atvejus, kai duomenys (dokumentai), būtini pensijai ar kompensacijai skirti, yra valstybės ar žinybiniuose registruose, valstybės ar savivaldybių informacinėse sistemose arba Fondo administravimo įstaiga šiuos duomenis (dokumentus) gauna tiesiogiai pagal duomenų teikimo sutartis. Tokiu atveju Fondo administravimo įstaiga informuoja asmenį, kad dokumentų (duomenų) pateikti nereikia.

8. Jei asmuo pateikia dokumentų kopijas, jos turi būti patvirtintos dokumentus išdavusios Lietuvos Respublikos ar užsienio valstybės institucijos, įstaigos ar organizacijos, notaro ar kito asmens, įgalioto atlikti notarinius veiksmus, arba konsulinio pareigūno, arba kito kompetentingo užsienio valstybės pareigūno.

9. Pensijai ar kompensacijai skirti ir (ar) mokėti pateikti dokumentai, išduoti užsienio valstybių institucijų, turi būti išversti į lietuvių kalbą ir legalizuoti Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2006 m. spalio 30 d. nutarimo Nr. 1079 „Dėl Dokumentų legalizavimo ir tvirtinimo pažyma (*Apostille*) tvarkos aprašo patvirtinimo“ nustatyta tvarka arba patvirtinti pažyma (*Apostille*), išskyrus tuos atvejus, kai pagal Lietuvos Respublikos tarptautinius įsipareigojimus numatyta kitaip.

10. Jei besikreipiantis dėl pensijos ar kompensacijos skyrimo asmuo neturi galimybės pats pateikti pensijai skirti būtinų dokumentų (Nuostatų 6, 11–13 ir 40 punktai), trūkstamų pensijai skirti dokumentų iš Nuostatų 6.4.2–6.4.5, 6.4.7, 6.4.9, 6.4.10, 6.4.12 ir 40.1 papunkčiuose nurodytų įstaigų ar organizacijų jis ne vėliau kaip per 5 darbo dienas nuo prašymo gavimo dienos privalo pareikalauti iš Fondo administravimo įstaigos.

11. Priimant sprendimą dėl senatvės pensijos skyrimo ir (ar) mokėjimo, kartu su Nuostatų 6 punkte nurodytais dokumentais papildomai vertinami šie dokumentai (duomenys):

11.1. jei dėl senatvės pensijos kreipiasi asmuo, gyvenantis užsienio valstybėje (Pensijų įstatymo 3 straipsnio 1 dalies 4 punktas), prašyme skirti senatvės pensiją papildomai nurodoma, kad už stažą, už kurį prašoma skirti pensiją Lietuvos Respublikoje, nėra paskirta ir mokama pensija (pensinė išmoka) užsienio valstybėje (jeigu asmuo gyvena užsienio valstybėje – buvusioje SSRS respublikoje, pateikiama ši aplinkybę patvirtinanti tos valstybės kompetentingos institucijos pažyma), arba pateikiami dokumentai, patvirtinantys pensijos (pensinės išmokos) gavimo kitoje valstybėje faktą ir stažo laikotarpius, už kuriuos ši pensija asmeniui paskirta ir mokama (jeigu tokią pensiją (pensinę išmoką) asmuo gauna);

11.2. jei dėl senatvės pensijos kreipiasi asmuo, gyvenantis užsienio valstybėje (Pensijų įstatymo 3 straipsnio 1 dalies 4 punktas), pateikiama užsienio valstybės, kurioje asmuo faktiškai gyvena, kompetentingos institucijos išduota pažyma, patvirtinanti, kad jis gyvena užsienio valstybėje, arba Lietuvos Respublikos diplomatinės atstovybės ar konsulinės įstaigos konsulinio pareigūno, arba užsienio valstybės, kurioje asmuo gyvena, notaro ar kito asmens, įgalioto atlikti notarinius veiksmus, patvirtinimas, kad asmuo gyvas ir yra tam tikroje vietovėje (toliau – dokumentas, patvirtinantis, kad asmuo gyvena užsienio valstybėje arba kad gyvas ir yra tam tikroje vietovėje). Jeigu asmuo dėl pensijos skyrimo ar mokėjimo pratęsimo kreipiasi praėjus 3 metams nuo išvykimo gyventi į užsienio valstybę dienos, pateikiamas dokumentas, įrodantis, kad jis visu tuo laikotarpiu, už kurį pretenduoja gauti pensiją, gyveno užsienio valstybėje;

11.3. jei dėl išankstinės senatvės pensijos skyrimo kreipiasi asmuo, ne mažiau kaip 15 metų slaugęs namuose neįgalųjį, kuriam nustatytas specialusis nuolatinės slaugos poreikis (visiškos negalios invalidą) (Pensijų įstatymo 20 straipsnio 2 dalis), pateikiami dokumentai, patvirtinantys globos ar rūpybos nustatymą ir asmens paskyrimą globėju ar rūpintoju;

11.4. jei dėl išankstinės senatvės pensijos skyrimo kreipiasi asmuo, ne mažiau kaip 15 metų slaugęs namuose neįgalus asmenis (Pensijų įstatymo 20 straipsnio 2 dalis), pateikiami gydytojų konsultacinės komisijos ir (ar) Neįgalumo ir darbingumo nustatymo tarnybos (iki 2005 m. liepos 1 d. – Valstybinės medicininės socialinės ekspertizės komisijos) išduoti pažymėjimai,

patvirtinantys, kuriuo laikotarpiu asmuo nustatyta tvarka buvo pripažintas Pensijų įstatymo 20 straipsnio 2 dalyje nurodytu neįgaliu asmeniu.

12. Priimant sprendimą dėl netekto darbingumo pensijos skyrimo, kartu su Nuostatų 6 punkte nurodytais dokumentais (duomenimis) papildomai vertinami šie dokumentai (duomenys):

12.1. darbingumo lygio pažyma, išduota Neįgalumo ir darbingumo nustatymo tarnybos (invalidumo pažymėjimas, išduotas iki 2005 m. liepos 1 d. Valstybinės medicininės socialinės ekspertizės komisijos);

12.2. gydytojų konsultacinės komisijos pažymėjimas, kai asmuo serga hipofiziniu nanizmu;

12.3. jei dėl netekto darbingumo pensijos kreipiasi asmuo, gyvenantis užsienio valstybėje (Pensijų įstatymo 3 straipsnio 1 dalies 4 punktas), prašyme skirti netekto darbingumo pensiją papildomai nurodoma, kad už stažą, už kurį prašoma skirti pensiją Lietuvos Respublikoje, nėra paskirta ir mokama pensija (pensinė išmoka) užsienio valstybėje (jeigu asmuo gyvena užsienio valstybėje – buvusioje SSRS respublikoje, pateikiama ši aplinkybę patvirtinanti tos valstybės kompetentingos institucijos pažyma), arba pateikiami dokumentai, patvirtinantys pensijos (pensinės išmokos) gavimo kitoje valstybėje faktą ir stažo laikotarpius, už kuriuos ši pensija asmeniui paskirta ir mokama (jeigu tokią pensiją (pensinę išmoką) asmuo gauna);

12.4. jei dėl netekto darbingumo pensijos kreipiasi asmuo, gyvenantis užsienio valstybėje (Pensijų įstatymo 3 straipsnio 1 dalies 4 punktas), pateikiamas dokumentas, patvirtinantis, kad asmuo gyvena užsienio valstybėje arba kad gyvas ir yra tam tikroje vietovėje. Jeigu asmuo dėl pensijos skyrimo ar mokėjimo pratęsimo kreipiasi praėjus 3 metams nuo išvykimo gyventi į užsienio valstybę dienos, pateikiamas dokumentas, įrodantis, kad jis visu tuo laikotarpiu, už kurį pretenduoja gauti pensiją, gyveno užsienio valstybėje).

13. Priimant sprendimą dėl našlių ar našlaičių pensijos skyrimo (atsižvelgiant į pensijos rūšį ir pensijos skyrimo sąlygas), kartu su Nuostatų 6 punkte nurodytais dokumentais, įrodančiais mirusio asmens stažą, papildomai vertinami šie dokumentai (duomenys):

13.1. mirties liudijimas, mirties įrašą liudijantis išrašas (kopija, nuorašas), jeigu duomenų apie asmens mirtį nėra Lietuvos Respublikos gyventojų registre;

13.2. santuokos liudijimas, pažyma apie buvusią santuoką arba santuokos sudarymo įrašą liudijantis išrašas (nuorašas, kopija), jeigu duomenų apie santuoką nėra Lietuvos Respublikos gyventojų registre;

13.3. našlaičių gimimo liudijimai arba našlaičių gimimo įrašus liudijantys išrašai (kopijos, nuorašai), jeigu duomenų apie jų gimimą nėra Lietuvos Respublikos gyventojų registre;

13.4. švietimo įstaigų pažymėjimai, jeigu našlaičiai, vyresni kaip 18 metų, mokosi ar studijuoja;

13.5. Neįgalumo ir darbingumo nustatymo tarnybos išduota darbingumo lygio pažyma (Valstybinės medicininės socialinės ekspertizės komisijos iki 2005 m. liepos 1 d. išduota invalidumo pažyma), jeigu teisė gauti našlių ar našlaičių pensiją priklauso nuo asmens neįgalumo (invalidumo);

13.6. jei dėl našlių ar našlaičių pensijos kreipiasi asmuo, gyvenantis užsienio valstybėje (Pensijų įstatymo 3 straipsnio 1 dalies 4 punktas), prašyme skirti našlių ar našlaičių pensiją papildomai nurodoma, kad už mirusio asmens stažą, už kurį prašoma skirti pensiją Lietuvos Respublikoje, nėra paskirta ir mokama pensija (pensinė išmoka) užsienio valstybėje (jeigu asmuo gyvena užsienio valstybėje – buvusioje SSRS respublikoje, pateikiama ši aplinkybę patvirtinanti tos valstybės kompetentingos institucijos pažyma), arba pateikiami dokumentai, patvirtinantys pensijos (pensinės išmokos) gavimo kitoje valstybėje faktą ir mirusio asmens stažo laikotarpius, už kuriuos ši pensija asmeniui paskirta ir mokama (jeigu tokią pensiją (pensinę išmoką) asmuo gauna);

13.7. jei dėl našlių ar našlaičių pensijos kreipiasi asmuo, gyvenantis užsienio valstybėje (Pensijų įstatymo 3 straipsnio 1 dalies 4 punktas), pateikiamas dokumentas, patvirtinantis, kad asmuo gyvena užsienio valstybėje arba kad gyvas ir yra tam tikroje vietovėje. Jeigu asmuo dėl pensijos skyrimo ar mokėjimo pratęsimo kreipiasi praėjus 3 metams nuo išvykimo gyventi į

užsienio valstybę dienos, pateikiamas dokumentas, įrodantis, kad jis visu tuo laikotarpiu, už kurį pretenduoja gauti pensiją, gyveno užsienio valstybėje).

III SKYRIUS

STAŽO APSKAIČIAVIMO, PENSIJŲ IR KOMPENSACIJŲ SKYRIMO BEI INDEKSAVIMO TVARKA

14. Jei asmuo pagal Pensijų įstatymo 50 straipsnį pateikia papildomus duomenis apie darbo užmokestį iki 1994 m. sausio 1 d., asmens draudžiamųjų pajamų koeficientai apskaičiuojami iki 2017 m. gruodžio 31 d. galiojusia tvarka.

15. Pensijų įstatymo 2 priedo 1.1 papunktyje nurodytų kitų asmenų, kurie pagal galiojusius SSRS įstatymus turėjo būti draudžiami valstybiniu socialiniu draudimu, darbo laikas, įskaitytinas į stažą, nurodytas Nuostatų 1 priede.

16. Jei darbo (draudimo valstybiniu socialiniu draudimu) laikotarpiu asmuo įgijo teisę į ligos (laikinojo nedarbingumo) arba nėštumo ir gimdymo pašalpas, kurios buvo mokamos ir po atleidimo iš darbo dienos, į jo stažą įskaitomas ir šių pašalpų gavimo laikas po atleidimo iš darbo dienos.

17. Pensijų įstatymo 2 priedo 1.2 papunktyje nurodytų kūrybinių sąjungų darbuotojų kūrybinės veiklos laiko pradžia laikoma diena, kai pirmą kartą viešai buvo paskelbtas, atliktas arba eksponuotas autoriaus kūrinys.

18. Jei kiti stažui prilyginamus laikotarpius iki 1993 m. gruodžio 31 d. įrodantys dokumentai neišlikę, tačiau yra išlikę dokumentai apie asmeniui apskaičiuotą (išmokėtą) darbo užmokestį ir, remiantis šiuose dokumentuose esančiais duomenimis, galima daryti išvadą, kad asmuo dirbo pagal darbo sutartį (yra duomenų, jog asmuo dirbdamas ėjo tam tikras pareigas, jam buvo suteikiamos atostogos, atostogos buvo mokamos, buvo mokamos ligos (laikinojo nedarbingumo) pašalpos, premijos ar kt.) arba buvo kolūkio narys (duomenys apie asmens darbą įrašyti dokumentuose, kuriuose buvo apskaitomas kolūkio narių darbas), į stažą remiantis tokiais dokumentais gali būti įskaitomas atlyginimo mokėjimo laikotarpis, įskaitant to laikotarpio pradžios ir pabaigos mėnesiais faktiškai dirbtų dienų skaičių, o kitus (ne darbo pradžios ir pabaigos) mėnesius, už kuriuos buvo apskaičiuotas darbo užmokestis, įskaitant visus.

19. Sprendžiant, ar asmenys, dirbę SSRS valstybės saugumo komiteto sistemoje (struktūrose), laikytini valstybės saugumo pareigūnais (Pensijų įstatymo 2 priedo 2.6 papunktis), vadovaujamosi SSRS valstybės saugumo komiteto (NKVD, NKGB, MGB, KGB) pareigybių ir padalinių (struktūrų), kuriuose dirbę ar ėję nurodytas pareigas asmenys laikomi SSRS valstybės saugumo komiteto kadriniais darbuotojais, sąrašu, patvirtintu Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1999 m. sausio 26 d. nutarimu Nr. 88 „Dėl SSRS valstybės saugumo komiteto (NKVD, NKGB, MGB, KGB) pareigybių ir padalinių (struktūrų), kuriuose dirbę ar ėję nurodytas pareigas asmenys laikomi SSRS valstybės saugumo komiteto kadriniais darbuotojais, sąrašo patvirtinimo“.

20. Pensijų įstatymo 2 priedo 2.7 papunktyje nurodytų asmenų faktiniu tremties laiku laikomas laikotarpis nuo asmenų ištrėmimo dienos (gimusiųjų tremtyje – nuo gimimo dienos, savo noru nuvykusių pas savo šeimas į tremtį – nuo Nuostatų 6.4.9 papunktyje išvardytuose dokumentuose nurodytos datos) iki tremties pabaigos (Pensijų įstatymo 2 priedo 2.7 papunktyje nurodytų gimusiųjų tremtyje nepilnamečių vaikų – iki tėvų arba vieno iš tėvų, jei tremtyje buvo tik vienas iš tėvų arba jei tėvų tremtis baigėsi skirtingu metu, tremties pabaigos), o asmenų, kuriems, pasibaigus kalinimo ar tremties laikui, buvo apribota gyvenamosios vietos pasirinkimo teisė (uždrausta grįžti ir gyventi Lietuvoje), ir kartu su jais buvusių jų nepilnamečių vaikų – iki leidimo grįžti ir gyventi Lietuvoje dienos (jei yra duomenų apie faktinį asmens grįžimą į Lietuvą anksčiau, nei jam leista grįžti ir gyventi Lietuvoje, – iki faktinio grįžimo į Lietuvą dienos). Jei Nuostatų 6.4.9 papunktyje išvardytuose pažymėjimuose nurodyta, kad nėra duomenų apie šio apribojimo panaikinimo datą, leidimo grįžti ir gyventi Lietuvoje data laikoma faktinio grįžimo į Lietuvą data, bet ne vėliau kaip 1990 m. kovo 11 d. Pensijų įstatymo 2 priedo 2.7 papunktyje nurodytų asmenų

kalinimo ir (ar) tremties laikas įskaitomas remiantis Nuostatų 6.4.9 papunktyje nurodytų institucijų pažymėjimais (kartu pateikiami tame papunktyje nurodyti teisinio statuso pažymėjimai).

21. Pensijų įstatymo 2 priedo 2.11 ir 2.12 papunkčiuose nurodyti laikotarpiai įskaitomi ne anksčiau kaip nuo asmens pripažinimo vaiku invalidu arba I grupės invalidu datos.

22. Jei stažą patvirtinančiuose dokumentuose nurodyti tik stojimo į darbą arba darbo baigimo metai, be tikslesnių datų (pavyzdžiui, „nuo 1986 iki 1987 metų“), darbo pradžios ar darbo pabaigos data laikoma atitinkamų metų liepos 1 d. Jeigu stažą patvirtinančiame dokumente nurodyti tik metai ir mėnuo, nėra tikslios datos, data laikoma atitinkamo mėnesio 15-oji diena.

23. Pensijų įstatymo 2 priedo 1.1 papunktyje nurodytas kolūkio narių darbo kolūkyje laikas į stažą įskaitomas nuo įstojimo (priėmimo) į kolūkio narius dienos iki išstojimo (išleidimo) iš kolūkio narių dienos. Nesukakusiems 16 metų kolūkio nariams darbo kolūkyje laikas į stažą įskaitomas tik tuo atveju, jei yra duomenų apie asmens darbo kolūkyje tuo laikotarpiu faktą (dirbtas dienas, apskaičiuotą darbo užmokestį ir kt.), ir ne anksčiau nei nuo faktinio darbo kolūkyje pradžios.

24. Neįgalųjų, kuriems nustatytas specialusis nuolatinės slaugos poreikis (visiškos negalios invalidų) slaugos namuose, laikas teisei į išankstinę senatvės pensiją nustatyti pagal Pensijų įstatymo 20 straipsnio 2 dalį jų globėjams ir rūpintojams skaičiuojamas nuo tos dienos, kurią jie paskirti globėjais ar rūpintojais. Jeigu asmuo paskirtas globėju ar rūpintoju anksčiau, negu jo globotiniui ar rūpintiniui nustatytas specialusis nuolatinės slaugos poreikis (iki 2005 m. liepos 1 d. globotinis ar rūpintinis pripažintas visiškos negalios invalidu), šio neįgalaus asmens slaugos namuose laikas skaičiuojamas nuo tos dienos, kurią globotiniui ar rūpintiniui nustatytas specialusis nuolatinės slaugos poreikis (iki 2005 m. liepos 1 d. globotinis ar rūpintinis pripažintas visiškos negalios invalidu). Jeigu yra duomenų, kad globėju ar rūpintoju paskirtas asmuo faktiškai slaugė nurodytą neįgalųjį dar iki paskyrimo globėju ar rūpintoju, šio asmens slaugos namuose laikas skaičiuojamas nuo faktinės slaugos pradžios.

25. Asmenų darbo Lietuvos komunistų partijos (Sovietų Sąjungos komunistų partijos) ir Lietuvos komunistinio jaunimo sąjungos struktūrose laikas į stažą įskaitomas ne ilgiau kaip iki 1990 m. rugsėjo 29 d., t. y. iki Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1991 m. rugsėjo 27 d. nutarime Nr. 390 „Dėl įrašų darbo knygelėse asmenims, dirbusiems LKP (SSKP) struktūrose“ nurodytos datos.

26. Asmenų darbo (tarnybos) buvusios SSRS kariniuose komisariatuose Lietuvoje laikas į stažą įskaitomas ne ilgiau kaip iki 1990 m. kovo 14 d., t. y. iki Lietuvos Respublikos Aukščiausiosios Tarybos 1990 m. kovo 14 d. nutarimo Nr. I-24 „Dėl TSRS Gynybos ministerijos karinių komisariatų, esančių Lietuvos Respublikoje, veiklos nutraukimo“, kuriuo minėtų komisariatų veikla Lietuvos Respublikos teritorijoje buvo nutraukta, įsigaliojimo dienos.

27. Pensijos ir kompensacijos skiriamos Fondo administravimo įstaigos sprendimu.

28. Priėmusi sprendimą dėl pensijos ar kompensacijos skyrimo, Fondo administravimo įstaiga ne vėliau kaip per 5 darbo dienas asmeniui turi išsiųsti (įteikti) šio sprendimo nuorašą. Asmens prašymu pateiktų dokumentų originalai jam grąžinami. Fondo administravimo įstaigoje paliekamos grąžinamų dokumentų kopijos, patvirtintos Fondo administravimo įstaigos valstybės tarnautojų ar darbuotojų, įgaliotų tvirtinti kopijų tikrumą.

29. Paskyrus pensiją, Fondo administravimo įstaiga asmeniui išduoda pensijos gavėjo pažymėjimą, kurio formą nustato Fondo valdyba. Pensijos gavėjų pažymėjimų gaminimas apmokamas Valstybinio socialinio draudimo fondo biudžeto lėšomis.

30. Paskirtos pensijos ir kompensacijos dydis indeksuojamas (Pensijų įstatymo 8 straipsnis), taikant naujus socialinio draudimo bazinės pensijos (toliau – bazinė pensija) ir pensijos apskaitos vieneto vertės dydžius, kurie apskaičiuojami taip:

30.1. naujas bazinės pensijos, našlių pensijos bazinis dydis, maksimalus neperskaičiuotos pensijos dydis ir pensijos apskaitos vieneto vertės dydis euro cento tikslumu apskaičiuojamas dauginant buvusį atitinkamą dydį iš indeksavimo koeficiento;

30.2. indeksavimo koeficientas IK_t apskaičiuojamas pagal formulę $IK_t = 1 + \lambda_t$, kurioje:

30.2.1. λ_t – apskaičiavimo metų darbo užmokesčio fondo rodiklio pokytis;

30.2.2. darbo užmokesčio fondo rodiklio pokytis apskaičiuojamas kaip 7 metų vidurkis, apimantis 3 metus iki apskaičiavimo metų ir 3 metus po apskaičiavimo metų, pagal formulę

$$\lambda_t = \frac{\sum_{k=t-3}^{t+3} (DUF_k / DUF_{k-1} - 1)}{7}, \text{ kurioje:}$$

30.2.2.1. DUF_{t-1} , DUF_{t-2} , DUF_{t-3} – Lietuvos statistikos departamento oficialiosios statistikos portale skelbiamos metinės bruto darbo apmokėjimo lėšos (šalies ūkyje, įskaitant individualiąsias įmones), neįskaitant išeitinių išmokų ir piniginių kompensacijų pasibaigus darbo santykiams;

30.2.2.2. DUF_t , DUF_{t+1} , DUF_{t+2} , DUF_{t+3} – metinio darbo užmokesčio fondo prognozė, skelbiama Lietuvos Respublikos finansų ministerijos ekonominės raidos scenarijuje;

30.3. jei yra Pensijų įstatymo 8 straipsnio 3 dalyje nurodytos sąlygos, pensijos neindeksuojamos.

IV SKYRIUS **PENSIJŲ IR KOMPENSACIJŲ MOKĖJIMO TVARKA**

31. Pensijas ir kompensacijas moka Fondo administravimo įstaiga. Pensijos, išskyrus išankstinę senatvės pensiją, ir kompensacijos mokamos už einamąjį mėnesį Fondo valdybos nustatyta tvarka. Išankstinė senatvės pensija ir nukentėjusių asmenų, nukentėjusių asmenų našlių ir našlaičių bei mokslininkų valstybinės pensijos mokamos už praėjusį mėnesį.

32. Išmokant pensiją pagal Pensijų įstatymo 42 straipsnio 5 dalį, išvykimo mėnesiu laikomas mėnuo, kurį išvykstantis gyventi į užsienį asmuo Lietuvos Respublikos gyvenamosios vietos deklaravimo įstatymo nustatyta tvarka deklaruoja savo išvykimą. Jeigu Fondo administravimo įstaiga tiesiogiai gauna dokumentus ar duomenis apie asmens nuolatinę gyvenamąją vietą pagal duomenų teikimo sutartis, bet Lietuvos Respublikos gyventojų registre nėra duomenų apie asmens išvykimą nuolat gyventi į užsienį, pensijos gavėjas privalo pateikti seniūnijos (savivaldybės, kuriose įsteigtos seniūnijos) arba kito savivaldybės administracijos padalinio (savivaldybės, kuriose seniūnijos neįsteigtos, arba savivaldybių teritorijose, kurios nepriskirtos seniūnijoms) išduotą pažymą, kad jis deklaravo savo išvykimą.

33. Užsienyje gyvenantys asmenys, gaunantys pensijas pagal Pensijų įstatymo 3 straipsnio 1 dalies 2–4 punktus, 42 straipsnį, iki kiekvienų metų pabaigos turi atsiųsti (pateikti) Fondo valdybos Užsienio išmokų tarnybai dokumentą, patvirtinantį, kad gyvena užsienio valstybėje arba kad gyvi ir yra tam tikroje vietovėje. Šis dokumentas turi būti išduotas (dokumento kopija patvirtinta) ne anksčiau kaip einamųjų metų spalio 1 d. Laiku negavus šio dokumento, pensijos mokėjimas nuo ateinančių metų sausio 1 d. sustabdomas. Pateikus trūkstamą dokumentą, pensijos mokėjimas pratęsiamas nuo jos mokėjimo sustabdymo dienos, jeigu pensijos gavėjui teisė gauti šią pensiją buvo išlikusi. Jei Fondo valdybos Užsienio išmokų tarnyba duomenis apie tai, kad asmuo gyvena užsienio valstybėje arba kad gyvas ir yra tam tikroje vietovėje, iš kitos valstybės kompetentingos įstaigos gauna tiesiogiai (arba asmuo, atvykęs į Fondo administravimo įstaigą pateikia galiojantį asmens tapatybę patvirtinantį dokumentą, raštu patvirtina savo gyvenamąją vietą užsienio valstybėje ir pateikia toje užsienio valstybėje išduotą dokumentą, kuriuo remiantis galima nustatyti, kad asmuo gyvena užsienio valstybėje (užsienio valstybės išduotą piliečio pasą, tapatybės kortelę, vairuotojo pažymėjimą ar pan.), ji praneša asmeniui, kad jam nereikia pateikti dokumento, patvirtinančio, jog jis gyvena užsienio valstybėje arba kad gyvas ir yra tam tikroje vietovėje.

34. Pensijos ar (ir) kompensacijos dalis, kurią asmuo, gyvenantis socialinės globos įstaigoje, turi sumokėti už jam teikiamas socialines paslaugas, jeigu yra asmens (jo teisėto atstovo) rašytinis sutikimas (prašymas), pervedama į socialinės globos įstaigos sąskaitą kredito įstaigoje, bet ši dalis negali viršyti 80 procentų viso pensijos ar kompensacijos dydžio. Asmuo, gyvenantis socialinės globos įstaigoje, pateikia Fondo administravimo įstaigai sutikimą (prašymą) pervedti pensijos ar (ir)

kompensacijos dalį į socialinės globos įstaigos sąskaitą kredito įstaigoje. Ši nuostata netaikoma, jei globos įstaigoje gyvena nepilnametis našlaičių pensijos gavėjas.

35. Jei našlaitis mokosi užsienio valstybėje, jis, prasidėjus kiekvieniems mokslo metams (arba prieš mokslo metų pradžią), privalo Fondo administravimo įstaigai pateikti švietimo įstaigos išduotą pažymą apie mokymąsi. Ši pažyma apie mokymąsi turi būti išduota ne anksčiau kaip likus vienam mėnesiui iki teisės gauti našlaičių pensiją atsiradimo (jei kreipiamasi dėl našlaičių pensijos skyrimo) arba likus vienam mėnesiui iki datos, nuo kurios našlaičių pensijos (maitintojo netekimo pensijos) mokėjimas pratęsiamas. Našlaičiui, nepateikusiam pažymos, našlaičių pensijos (maitintojo netekimo pensijos) mokėjimas sustabdomas nuo mokslo metų pradžios. Gavus pažymą, paskirtos našlaičių pensijos (maitintojo netekimo pensijos) mokėjimas atnaujinamas nuo jos sustabdymo dienos ir pratęsiamas iki kitų mokslo metų pradžios.

36. Jei asmeniui, kuriam mokama netekto darbingumo pensija, nustatomas didesnis netektas darbingumas, naujo dydžio netekto darbingumo pensija pradeda mokėti nuo didesnio netekto darbingumo nustatymo dienos. Jei netekto darbingumo pensijos gavėjui nustatomas mažesnis netektas darbingumas, naujo dydžio netekto darbingumo pensija pradeda mokėti nuo dienos, einančios po paskutinės netekto darbingumo pensijos skyrimo (mokėjimo) termino dienos, išskyrus tuos atvejus, kai mažesnis netektas darbingumas nustatytas anksčiau nei tą mėnesį, kurį baigiasi netekto darbingumo pensijos skyrimo (mokėjimo) terminas. Šiais atvejais naujo dydžio netekto darbingumo pensija pradeda mokėti nuo kito mėnesio, einančio po to mėnesio, kurį buvo nustatytas mažesnis netektas darbingumas, pirmos dienos.

37. Jei našlė arba našlys vėl pripažįstami nedarbingais ar iš dalies darbingais nepraėjus 3 metams nuo dienos, kurią buvo nutrauktas našlių pensijos mokėjimas, našlių pensijos, jeigu teisė į ją išlikusi, mokėjimas pagal Pensijų įstatymo 36 straipsnio 2 dalį atnaujinamas nepateikus prašymo.

38. Jei pensijos gavėjas pateikia prašymą sustabdyti pensijos mokėjimą, pensijos mokėjimas sustabdomas nuo mėnesio, einančio po to mėnesio, kurį pensijos gavėjas pateikė prašymą, pirmosios dienos, arba nuo ankstesnio pensijos gavėjo prašyme nurodyto mėnesio pirmosios dienos, jeigu pensija už tą mėnesį dar neišmokėta. Pensijos gavėjo prašymu šios pensijos mokėjimas vėl pratęsiamas, taikant Pensijų įstatymo 41 straipsnio 8 dalies nuostatas, išskyrus išankstinę senatvės pensiją, kurios mokėjimas atnaujinamas pagal Pensijų įstatymo 21 straipsnio 2 dalį.

39. Informuojant pensijos gavėją apie netekto darbingumo (invalidumo) pensijos arba išankstinės senatvės pensijos, kurios jam buvo mokamos iki senatvės pensijos amžiaus sukakties, skyrimo termino pasibaigimą (Pensijų įstatymo 41 straipsnio 5 dalis), asmuo taip pat turi būti informuojamas apie tai, kad senatvės pensija bus skiriama (apskaičiuojama) pateikus prašymą dėl senatvės pensijos skyrimo.

V SKYRIUS

KOMPENSACIJŲ APSKAIČIAVIMO, SKYRIMO IR MOKĖJIMO TVARKA

40. Priimant sprendimą dėl kompensacijos skyrimo, kartu su Nuostatų 6.1–6.4.4 ir 6.5 papunkčiuose nurodytais dokumentais (duomenimis) papildomai vertinami šie dokumentai (duomenys):

40.1. darbo ypatingomis sąlygomis pobūdį patikslinančios pažymos, pažymėjimai, darbdavių, valstybinės archyvų sistemos įstaigų ar savivaldybės archyvų išduoti remiantis turimais dokumentais;

40.2. jei dėl kompensacijos kreipiasi asmuo, atvykęs gyventi į Lietuvos Respubliką iš užsienio valstybės, prašyme skirti kompensaciją jis turi papildomai nurodyti, kad už Pensijų įstatymo 62 straipsnyje nurodytus darbo ypatingomis sąlygomis laikotarpius, už kuriuos prašo skirti kompensaciją, nėra (nebuvo) paskirta pensija arba kitokia nuolatinė kompensacinė išmoka už ypatingas darbo sąlygas užsienio valstybėje (jeigu asmuo, kuris ypatingomis sąlygomis dirbo Lietuvos Respublikoje ar (ir) valstybėse, su kuriomis Lietuvos Respublika yra pasirašiusi

tarptautines sutartis dėl socialinės apsaugos ir (ar) pensijų mokėjimo, atvyko iš užsienio valstybės – buvusios SSRS Respublikos, jis turi pateikti pensijos arba kitokios nuolatinės kompensacinės išmokos už ypatingas darbo sąlygas negavimo faktą patvirtinančią tos valstybės kompetentingos institucijos pažymą).

41. Kompensacijos asmenims, kurie iki 1994 m. gruodžio 31 d. dirbo Pensijų įstatymo 62 straipsnio 2–4 dalyse nustatytą laiką darbus, numatytus atitinkamuose Lietuvoje galiojusiuose darbų ir profesijų sąrašuose, skiriamos ir mokamos šia tvarka:

41.1. vyrams, dirbusiems ne mažiau kaip 10 metų, o moterims – ne mažiau kaip 7,5 metų požeminius darbus, darbus kenksmingomis darbo sąlygomis ir karštuosiuose cehuose, numatytus Lietuvoje galiojusiame gamybų, cechų, profesijų ir pareigų sąrašė Nr. 1 (toliau – 1 sąrašas), patvirtintame buvusios SSRS Ministrų Tarybos 1956 m. rugpjūčio 22 d. nutarimu Nr. 1173 (su vėlesniais pakeitimais ir papildymais), kompensacijos skiriamos ir mokamos pagal Pensijų įstatymo 62 straipsnio 2 dalies 1 punktą už 10 metų;

41.2. vyrams, dirbusiems ne mažiau kaip 12,5 metų, o moterims – ne mažiau kaip 10 metų kitus darbus sunkiomis darbo sąlygomis, numatytus Lietuvoje galiojusiame gamybų, cechų, profesijų ir pareigų sąrašė Nr. 2 (toliau – 2 sąrašas), patvirtintame buvusios SSRS Ministrų Tarybos 1956 m. rugpjūčio 22 d. nutarimu Nr. 1173 (su vėlesniais pakeitimais ir papildymais), kompensacijos skiriamos ir mokamos pagal Pensijų įstatymo 62 straipsnio 2 dalies 2 punktą už 5 metus. Į šių asmenų darbo laiką kompensacijai gauti prireikus įskaitomas jų požeminių darbų, darbų kenksmingomis darbo sąlygomis ir karštuosiuose cehuose darbo laikas, nurodytas Nuostatų 41.1 papunktyje;

41.3. vyrams, dirbusiems 25 metus, o moterims – 20 metų darbus, numatytus Lietuvoje galiojusiame skraidymo ir skraidymų bandymo sudėties darbuotojų pareigų sąrašė, patvirtintame buvusios SSRS Ministrų Tarybos 1958 m. gruodžio 20 d. nutarimu Nr. 1372 (su vėlesniais pakeitimais ir papildymais), taip pat skraidymo ir skraidymų bandymo pareigų sąrašė – buvusios SSRS Ministrų Tarybos 1987 m. gruodžio 11 d. nutarimu Nr. 1412 patvirtintų Ištarnauto laiko pensijų skyrimo ir mokėjimo tam tikriems civilinės aviacijos ir skraidymų bandymo sudėties darbuotojams nuostatų (su vėlesniais pakeitimais ir papildymais) priede, kompensacijos skiriamos ir mokamos pagal Pensijų įstatymo 62 straipsnio 3 dalį už 10 metų;

41.4. vyrams ir moterims, dirbusiems ne mažiau kaip 15 metų buvusios SSRS Tolimosios Šiaurės rajonuose arba ne mažiau kaip 20 metų vietovėse, priylgintose Tolimosios Šiaurės rajonams, pagal Lietuvoje galiojusį buvusios SSRS Ministrų Tarybos 1967 m. lapkričio 10 d. nutarimu Nr. 1029 patvirtintą buvusios SSRS Tolimosios Šiaurės rajonų ir jiems priylgintų vietovių sąrašą (su vėlesniais pakeitimais ir papildymais), kompensacijos skiriamos ir mokamos už 5 metus vadovaujantis Pensijų įstatymo 62 straipsnio 4 dalies 1 punktu;

41.5. moterims, dirbusioms ne mažiau kaip 20 metų tekstilės pramonės įmonėse darbus, numatytus buvusios SSRS Ministrų Tarybos 1967 m. lapkričio 10 d. nutarimu Nr. 1021 patvirtintame tekstilės pramonės gamybų ir profesijų sąrašė (su vėlesniais pakeitimais ir papildymais), kompensacijos skiriamos ir mokamos pagal Pensijų įstatymo 62 straipsnio 4 dalies 2 punktą už 5 metus;

41.6. moterims, dirbusioms ne mažiau kaip 15 metų traktorininkėmis mašinistėmis žemės ūkyje, kitose ūkio šakose, taip pat statybos, kelių ir krovimo mašinų mašinistėmis pagal buvusios SSRS Ministrų Tarybos 1975 m. balandžio 21 d. nutarimu Nr. 311 patvirtintą gamybų ir profesijų sąrašą (su vėlesniais pakeitimais ir papildymais), kompensacijos skiriamos ir mokamos pagal Pensijų įstatymo 62 straipsnio 4 dalies 3 punktą už 5 metus;

41.7. artistams, turintiems tam tikrą stažą, teikusį teisę gauti ištarnauto laiko pensiją pagal galiojusį buvusios SSRS Ministrų Tarybos 1967 m. gruodžio 27 d. nutarimą Nr. 1169 „Dėl SSRS Vyriausybės sprendimų dėl ištarnauto laiko pensijų teatrų ir kitų teatrinių-žiūrovinių įstaigų bei kolektyvų kai kurių kategorijų artistams suvienijimo“ (su vėlesniais pakeitimais ir papildymais),

kompensacijos skiriamos ir mokamos pagal Pensijų įstatymo 62 straipsnio 4 dalies 4 punktą už 5 metus;

41.8. civilinės aviacijos darbuotojams vyrams, valdžiusiems oro eismą ir turėjusiems dispečerio liudijimą ne mažiau kaip 15 metų, o moterims – ne mažiau kaip 10 metų, galėjusiems gauti pensiją pagal buvusios SSRS Ministrų Tarybos 1987 m. gruodžio 11 d. nutarimu Nr. 1412 patvirtintus Ištarnauto laiko pensijų skyrimo ir mokėjimo tam tikriems civilinės aviacijos ir skraidymų bandymo sudėties darbuotojams nuostatus (su vėlesniais pakeitimais ir papildymais), kompensacijos skiriamos ir mokamos pagal Pensijų įstatymo 62 straipsnio 4 dalies 5 punktą už 5 metus. Į šių darbuotojų darbo laiką kompensacijai gauti įskaitomas ir jų, kaip skraidymo ir skraidymų bandymo sudėties darbuotojų, darbo laikas pagal šių Nuostatų 41.3 papunktį;

41.9. civilinės aviacijos inžinerijos ir technikos darbuotojams vyrams, dirbusiems ne mažiau kaip 20 metų, moterims – ne mažiau kaip 15 metų darbus, nurodytus buvusios SSRS Ministrų Tarybos 1987 m. gruodžio 11 d. nutarimu Nr. 1412 patvirtintuose Ištarnauto laiko pensijų skyrimo ir mokėjimo tam tikriems civilinės aviacijos ir skraidymų bandymo sudėties darbuotojams nuostatuose (su vėlesniais pakeitimais ir papildymais), kompensacijos skiriamos ir mokamos pagal Pensijų įstatymo 62 straipsnio 4 dalies 6 punktą už 5 metus. Į šių darbuotojų darbo laiką kompensacijai gauti įskaitomas ir jų, kaip skraidymo ir skraidymų bandymo sudėties darbuotojų, darbo laikas pagal šių Nuostatų 41.3 papunktį.

42. Per kalendorinius metus negali būti įskaityti daugiau kaip vieni darbo ypatingomis sąlygomis metai. Skraidymo ir skraidymų bandymo sudėties darbuotojų faktinio darbo laikas apskaičiuojamas ta tvarka, kuri buvo taikoma nustatant jų skraidymo ir skraidymų bandymo laiką ištarnauto laiko pensijai skirti.

43. Jeigu asmuo dirbo mišrius darbus pagal profesijų ir pareigų 1 ir 2 sąrašus (Pensijų įstatymo 62 straipsnio 2 dalies 1 ir 2 punktai), tačiau jis nėra išdirbęs atskirai pagal kiekvieną sąrašą kompensacijai ar jos daliai gauti nustatyto laiko, šių darbų laikotarpiai gali būti sumuojami ir asmeniui suteikiama teisė gauti kompensaciją ar jos dalį kaip dirbusiam darbus pagal profesijų ir pareigų 2 sąrašą esant sąlygoms, nustatytoms Pensijų įstatymo 62 straipsnio 2 dalies 2 punkte ir 5 dalyje kompensacijai ar jos daliai gauti (Nuostatų 2 priedas).

44. Jeigu moteris dirbo tekstilės pramonės įmonėse (Pensijų įstatymo 62 straipsnio 4 dalies 2 punktas ir šių Nuostatų 41.5 papunktis), tačiau nėra išdirbusi šiose įmonėse kompensacijai ar jos daliai gauti nustatyto laiko, į šį laiką gali būti įskaitomi jos darbų pagal profesijų ir pareigų 1 ir 2 sąrašus (Pensijų įstatymo 62 straipsnio 2 dalies 1 ir 2 punktai ir šių Nuostatų 41.1, 41.2 papunkčiai) laikotarpiai ir jai suteikiama teisė gauti kompensaciją ar jos dalį kaip dirbusiai darbus tekstilės pramonės įmonėse esant sąlygoms, nustatytoms Pensijų įstatymo 62 straipsnio 4 dalies 2 punkte ir 5 dalyje kompensacijai ar jos daliai gauti (Nuostatų 2 priedas).

**ASMENŲ, KURIE PAGAL GALIOJUSIUS SSRS ĮSTATYMUS IKI LIETUVOS
RESPUBLIKOS VALSTYBINIO SOCIALINIO DRAUDIMO ĮSTATYMO ĮSIGALIOJIMO
(1991 M. BIRŽELIO 1 D.) TURĖJO BŪTI DRAUDŽIAMI VALSTYBINIU SOCIALINIU
DRAUDIMU, DARBO LAIKAS, ĮSKAITYTINAS Į SOCIALINIO DRAUDIMO STAŽĄ**

1. Advokatų darbo teikiant juridines konsultacijas laikas.
2. Asmenų, dirbusių religinėse organizacijose pagal darbo sutartis, darbo laikas, neatsižvelgiant į tai, ar šios sutartys sudarytos dalyvaujant profesinei sąjungai.
3. Asmenų, dirbusių pas pavienius samdytojus (namų darbininkų, asmeninių vairuotojų, auklių ir kt.), darbo laikas.
4. Neetatinių trenerių dėstytojų, dirbusių vaikų sporto klubuose, sporto bazėse, profesinių sąjungų sporto klubuose ir gavusių valandinį atlyginimą, darbo laikas.
5. Neetatinių spaudos platintojų, gavusių atlyginimą procentais nuo parduotų leidinių vertės, nuolatinio darbo laikas.
6. Neetatinių meno saviveiklos ir kitokių būrelių vadovų darbo laikas klubuose, kultūros namuose ir rūmuose, liaudies kūrybos namuose ir panašiose įstaigose, jeigu šie asmenys dirbo nuolatinį darbą ir gavo nuolatinį atlyginimą.
7. Neetatinių dėstytojų, dirbusių mokykloje arba kursuose ir gavusių valandinį atlyginimą, darbo laikas.
8. Neetatinių laikraščių, žurnalų ir kitų periodinių leidinių bendradarbių, negavusių tam tikro nustatyto mėnesinio atlyginimo, darbo laikas, jeigu jie dirbo nuolatinį darbą leidykloje ir jų gaunamas atlyginimas už šį darbą buvo pagrindinis gyvenimo šaltinis.
9. Neetatinių gyvulių skerdegų (paruošų organizacijose) ir kailinių žvėrių neetatinių medžiotojų, žvėrininkystės ūkių darbuotojų darbo pagal rašytinę darbo sutartį laikas, jeigu jie nedirbo kito darbo.
10. Teatrų neetatinių bilietų platintojų darbo pagal rašytinę darbo sutartį laikas.
11. Neetatinių įgaliotinių vaizduojamojo meno kūriniams platinti ir neetatinių vertėjų darbo pagal rašytinę darbo sutartį laikas.
12. Koncertų ir cirko vaidinimų neetatinių organizatorių darbo laikas, jeigu jie dirbo pagal rašytinę darbo sutartį.
13. Neetatinių lektorių, nuolat dirbusių atitinkamose organizacijose, darbo laikas.
14. Neetatinių vaizduojamojo meno darbuotojų (dailininkų, tapytojų, skulptorių, architektų, grafikų ir kt.), kurie namuose atliko įmonių ir organizacijų užsakymus, darbo laikas.
15. Neetatinių pozuotojų, nuolat dirbusių meno mokyklose, darbo laikas.
16. Mokslinės ir techninės ekspertizės biurų neetatinių ekspertų darbo laikas.
17. Buhalterinės (teisminės-buhalterinės) ekspertizės biurų neetatinių ekspertų darbo laikas.
18. Prekių ekspertizės neetatinių ekspertų darbo laikas, jeigu jiems buvo leista dirbti tą darbą ir jų gaunamas už šį darbą atlyginimas buvo pagrindinis gyvenimo šaltinis.
19. Neetatinių stenografų, dirbusių laikiną darbą suvažiavimuose, posėdžiuose, konferencijose, stenografavusių paskaitas, pranešimus, literatūros kūrinius ir pan., darbo laikas (išskyrus stenografus, aptarnaujančius privačius asmenis).
20. Grupių neetatinių vadovų, nuolat dirbusių kelionių ir ekskursijų biuruose, darbo laikas, jeigu užmokestis už šį darbą buvo pagrindinis jų gyvenimo šaltinis.
21. Gatavos produkcijos vagonų neetatinių palydovų darbo laikas.
22. Valstybinio draudimo neetatinių agentų darbo laikas, jeigu jie dirbo tik valstybinio draudimo įstaigose.

23. Piemenų, ganiusių gyventojų gyvulius, darbo pagal rašytinę darbo sutartį laikas.
 24. Darbuotojo darbo pagal pareigas, į kurias renkama, visuomeninėse organizacijose, vartotojų kooperatyvuose laikas, jeigu darbuotojas gavo už šį darbą atlyginimą.
 25. Verslinės kooperacijos artelės (arba invalidų kooperacijos artelės) nario darbo bendrose dirbtuvėse ar namudininkų darbo laikas, jeigu jie už šį darbą gavo atlyginimą.
 26. Studentų ir moksleivių gamybinės praktikos laikas, jeigu jie dirbo mokamą darbą arba ėjo pareigas, už kurias buvo mokama.
 27. Asmenų priverstinio gydymo Gydyto ir darbo profilaktoriuje laikas.
 28. Laiptinių valytojų, kolektyvinių sodų ir kooperatinių garažų sargų, dirbusių pagal rašytinę darbo sutartį ir gavusių už tai atlyginimą, darbo laikas.
 29. Liaudies meistrų nuolatinio darbo Dailės fondo įmonėse laikas.
 30. Invalidų (psichinių ligonių) perkvalifikavimo gydomosiose gamybinėse dirbtuvėse bei įstaigose laikas.
 31. Kooperatyvų narių darbo kooperatyvuose laikas, bet ne ilgiau kaip iki 1991 m. sausio 1 d., t. y. iki Lietuvos Respublikos Aukščiausiosios Tarybos 1990 m. spalio 16 d. nutarime Nr. I-677 „Dėl Lietuvos Respublikos ūkinių bendrijų įstatymo įsigaliojimo ir kitų rūšių įmonių perregistravimo tvarkos“ nurodytos datos, kurią kooperatinės įmonės privalėjo pertvarkyti savo veiklą pagal Lietuvos Respublikos įmonių įstatymą, o jei kooperatyvas nustatyta tvarka buvo perregistruotas vėliau, – ne ilgiau kaip iki kooperatyvo perregistravimo datos.
 32. Asmenų mokymosi kvalifikacijos įgijimo arba kvalifikacijos kėlimo kursuose laikas.
-

Socialinio draudimo pensijų
skyrimo ir mokėjimo nuostatų
2 priedas

DARBO LAIKAS KOMPENSACIJAI UŽ YPATINGAS DARBO SĄLYGAS GAUTI

Darbas ypatingomis sąlygomis (pagal darbų ir profesijų sąrašus ir tam tikras profesijas)	Visai kompensacijai gauti iki 1994 m. gruodžio 31 d. turi būti išdirbta ne mažiau kaip			Kompensacijos daliai, proporcingai dirbtam laikui, gauti iki 1994 m. gruodžio 31 d. turi būti dirbta ne mažiau kaip		
	dirbtų metų skaičius vyrams	dirbtų metų skaičius moterims	mėnesių, už kuriuos mokama kompensacija, skaičius	dirbtų metų skaičius vyrams	dirbtų metų skaičius moterims	laikotarpis (metai)
Pagal Lietuvoje galiojusį gamybų, cechų, profesijų ir pareigų sąrašą Nr. 1	10	7,5	120	5	3 m. 9 mėn.	1988–1994
Pagal Lietuvoje galiojusį gamybų, cechų, profesijų ir pareigų sąrašą Nr. 2	12,5	10	60	6 m. 3 mėn.	5	1988–1994
Skraidymo ir skraidymų bandymo sudėties darbuotojams	25	20	120	12,5	10	1980–1994 (vyrams) 1983–1994 (moterims)
Dirbusiesiems buvusios SSRS Tolimojoje Šiaurėje	15	15	60	7,5	7,5	1986–1994
Dirbusiesiems buvusios SSRS Tolimajai Šiaurei prilygintose vietovėse	20	20	60	10	10	1983–1994
Moterims, dirbusioms tekstilės pramonės įmonėse	–	20	60	–	10	1983–1994
Moterims, dirbusioms traktorininkėmis mašinistėmis	–	15	60	–	7,5	1986–1994
Civilinės aviacijos darbuotojams, valdžiusiems oro eismą ir turėjusiems dispečerio liudijimus	15	10	60	7,5	5	1986–1994 (vyrams) 1988–1994 (moterims)
Civilinės aviacijos inžinerijos ir technikos darbuotojams	20	15	60	10	7,5	1983–1994 (vyrams) 1986–1994 (moterims)
Artistams, turintiems 20 metų kūrybinio darbo scenoje stažą	20	20	60	10	10	1983–1994
Artistams, turintiems 25 metų kūrybinio darbo scenoje stažą	25	25	60	12,5	12,5	1980–1994
Artistams, turintiems 30 metų kūrybinio darbo scenoje stažą	30	30	60	15	15	1978–1994

Pakeitimai:

1.

Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerija, Įsakymas

Nr. [A1-422](#), 2018-08-08, paskelbta TAR 2018-08-09, i. k. 2018-12971

Dėl Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2017 m. gruodžio 27 d. įsakymo Nr. A1-670 „Dėl Socialinio draudimo pensijų skyrimo ir mokėjimo nuostatų patvirtinimo“ pakeitimo